

 Folkekirke og Religionsmøde
Årsberetning 2009

Stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmødes formål er med udgangspunkt i evangeliets forkyndelse at styrke folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger.

Indledning

Af Kåre Schelde Christensen

Den 30. januar 2010 indkaldte biskoppernes og Landsforeningen af Menighedsråds fællesudvalg til konference om "Kirkeliv og de kirkelige reformer/bloktilskud" på Hotel Nyborg Strand. En bred skare af ledende personer i folkekirken var indbudt til at debattere kirkens arbejdsopgaver i sammenhæng med folkekirkens fremtidige økonomi. Folkekirkens fire væsentligste arbejdsområder blev i den forbindelse defineret som: Gudstjeneste/ forkyndelse, Undervisning, Religionsmøde/mission og Diakoni. Stiftspræst for mission og religionsmøde i Viborg Stift, Nikolaj Frøkjær-Jensen, lagde i sit oplæg om arbejdsfeltet "Religionsmøde/mission" bl.a. vægt på, at folket er større end kirken. Det betyder, at kirken ikke blot kan lukke sig om sig selv og sine egne fællesskaber, men at den er kaldet til i handling og ord også at være kirke for dem, der ikke er dens medlemmer. Netop den udfordring er helt central i Folkekirke og Religionsmødes arbejde, og i nærværende årsberetning ønsker vi at give et indblik i, hvordan den opgave kan løftes – og det på mange forskellige måder.

Når Religionsmøde/mission defineres som en ud af fire hovedopgaver for folkekirken i dag, er det et tegn på, at religionsmøde og mission ikke længere er forbeholdt en lille udvalgt skare med særlige interesser. Tværtimod er det en opgave, der i dag gælder hele folkekirken og ethvert sogn. Men udfordringerne i de enkelte sogne ser meget forskellige ud. Nogle sogne i Danmark lever i dag som de facto minoritetskirker i boligområder, hvor de fleste er muslimer. Andre kirker møder af og til - eller ofte - mennesker inspireret af nyåndeligheden og spiritualitet med rødder i Østlige traditioner. Uanset kontekst må man her spørge sig selv, hvad vil det sige at være autentisk kirke i et sådant samfund og nærmiljø.

Folkekirke og Religionsmøde påbegyndte i 2008 et fire moduls/ugers efteruddannelseskursus for 16 præster i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center. Kurset har titlen "Folkekirkens møde med muslimer og islam" og afsluttes i 2010. Som en del af kurset besøgte vi Väster Skrävlinge sogn i Malmø. Sognet er specielt, da kun 4.500 af sognets ca. 25.000 beboere er medlemmer af Svenska Kyrkan. Det skyldes først og fremmest mange muslimske beboere i sognet. Her ligger bl.a. moskeen Islamic Center, der er Nordens ældste moske, bygget for 25 år siden. Kyrkoherde (den ledende præst i sognet) Ann Aldeen fortalte med stor passion om, hvordan kirken må besinde sig på sin opgave i en ny situation. Hun fortalte bl.a. om forskellige mulige reaktioner på det faktum, at sognet i dag er blevet en minoritetsmenighed. En reaktion kunne være, at trække sig tilbage, forskanse sig bag murene og holde på det vi har. En anden reaktion kunne være ukritisk at åbne sig for alt (og intet!), for i det mindste at få nogen inden for dørene. En tredje

mulighed er, at gennemtænke kirkens identitet og integritet og turde tro på, at den også har noget at sige i en ny sammenhæng. Det er tydeligt den sidste strategi, menigheden har valgt. I dag har de et stort samarbejde med skoler, imamer og moskeerne, og kirken søger i mødet med "de andre" at være til stede i sognet som kristen menighed i handling og ord.

Den anglikanske præst og tidligere rådgiver for biskoppen i Leicester i interreligiøse spørgsmål Andrew Wingate overvejer kirkens handlemuligheder i en lignende situation: "We can make our walls stronger, and praise God within those walls. Or we can work to set people free, and share the life of Christ with them, as we open wide our creaking doors." Wingate er en klar fortaler for den sidste mulighed. Også i Folkekirke og Religionsmøde ønsker vi at være med til at åbne kirkens døre lidt mere op for et autentisk og troværdigt møde med mennesker med anden trosbagage end den kristne – som en integreret del af kirkens arbejde i et samfund, hvor folket er blevet større end kirken. Vi ønsker at være et ressource-, uddannelses- og inspirationscenter for sogne og stifter, der vil arbejde med religionsmøde og mission. Men det virkelige religionsmøde foregår i sognene. Her hvor mennesker med en tro kan møde mennesker med en anden tro.

Med årsberetningen ønsker vi at give et indblik i Folkekirke og Religionsmødes arbejde i 2009. Kommentarer eller spørgsmål til årsberetningen er meget velkomne.

God læselyst!

Kåre Schelde Christensen
Generalsekretær

Årsberetningen 2009

F&R's årsberetning sendes til Kirkeministeriet, biskopper, stiftskontorer, provster, stiftsudvalg, samarbejdspartnere i kirkelige institutioner og organisationer samt netværkskontakter. Med årsberetningen ønsker vi at informere om arbejdet og aktiviteterne i stiftssamarbejdet. Vi vil samtidig benytte lejligheden til at takke for alt godt samarbejde i det forgangne år.

Stiftssamarbejdet "Folkekirke og Religionsmøde" er et samarbejde mellem stiftsøvrighederne i følgende ni stifter: Aalborg, Fyn, Haderslev, København, Lolland-Falster, Ribe, Roskilde, Viborg og Århus. Samarbejdet blev etableret i november 2001.

Satsningsområder for 2009 og 2010

Bestyrelsen har defineret fire satsningsområder for perioden 2009-2010. Grundlaget er formålsparagraffen, det hidtidige arbejde samt en løbende drøftelse med biskopperne.

Religionsmødet og menigheden - religionsmødet lokalt

Fokus: Være inspirator og give mod, viden, tryghed og erfaring med at skabe dialog, samarbejde og fællesskab på tværs af religiøse grænser. På denne måde at bistå menighederne til at leve i et flerreligiøst samfund på en måde, der er præget af respekt og åbenhed.

Formål: At styrke religionsmødet på lokalplan.

Religionspædagogisk arbejde

Fokus: Udvikling af religionspædagogiske materialer og metoder.

Formål: At styrke kirkens medlemmers selvbesindelse på den kristne tro i lyset af mødet med mennesker med anden tro.

Mødet med muslimer

Fokus: Videreføring af arbejdet med lytteproces og konferencer for kristne og muslimske ledere.

Formål: At styrke relationerne mellem kristne og muslimske ledere i Danmark.

Mødet med mennesker påvirket af østens religioner

Fokus: Buddhisme/Nyåndeligheden. "Buddhismen – i sin vestlige udformning – er den største udfordring for folkekirken". (et af resultaterne i Folkekirke og Religionsmødes undersøgelse blandt præster i Folkekirken; "Karma, Koran og Kirke", Univers, 2007)

Formål: At klargøre arten og indholdet af den teologiske, pastorale og praktiske udfordring, og hvordan kirkens møde med buddhismen og østlig inspireret religiøsitet kan styrkes.

Økonomi

I 2009 bevilligede Kirkeministeriet/Fællesfonden 939.195 kr. til F&R. De ni stifter bidrog med i alt 247.233 kr. til det religionspædagogiske arbejde. Stiftelsen Areopagos bidrog med 10.000 kr. til samarbejdsprojekt om udarbejdelse af ressourcensite troitiden.dk. Hanstedgård-fonden uddelte 10.000 kr. til F&R og den fjerde konference for kristne og muslimske ledere i Danmark samt arbejdet i Kristent Muslimsk Samtaleforum blev støttet af Grundtvigsk Forum (8.000 kr.), KIVIK/Mission Afrika (5.000 kr.), Dialog Forum (8.000 kr.), Muslimernes Fællesråd (8.000 kr.), Landsforeningen af Menighedsråd (2.000), Den Katolske Kirke (3.000 kr.), Fyn, Viborg, Århus, Roskilde, Ålborg, Lolland-Falster, København og Haderslev stifter (i alt 28.200 kr.).

Organisatorisk udvikling 2009

Forretningsudvalget var indbudt til samtale med biskopperne den 22. april på Hotel Hesselet, Nyborg. Et sådan møde afholdes hvert andet år og har karakter af gensidig orientering. På mødet blev F&R's fokusområder drøftet og forretningsudvalget erfarede et ønske fra biskopperne om, at F&R bliver mere synlig i stifterne. Denne fælles udfordring arbejdes der videre med. Der blev desuden rejst forslag om at gennemføre en ny fælles inspirations- og studietur for biskopper og F&R's bestyrelse med fokus på folkekirkens arbejde med religionsmøde og mission. Studieturen finder sted den 17.-20. januar 2011 til Holland.

Bestyrelsen ansatte pr. 1. februar 2009 cand. theol. og præst Kåre Schelde Christensen som ny generalsekretær. Pr. 15. december 2009 fratrådte kommunikationsmedarbejder Tine Zinck Damgaard stillingen som studentermedarbejder for F&R, da hun nu har afsluttet teologistudiet og pastoralseminariet. Der skal lyde en stor tak til Tine for en meget kvalificeret og flot arbejdsindsats gennem mere end to år. Pr. 1. januar 2010 blev stud. theol. Majbrit Billesø Jensen ansat som ny kommunikationsmedarbejder.

Kåre Schelde Christensen
Generalsekretær

Kristen Skriver Frandsen
Religionspædagogisk konsulent

Majbrit Billesø Jensen
Kommunikationsmedarbejder

Ansatte

Generalsekretær Kåre Schelde Christensen er daglig leder af F&R's aktiviteter og organisation. Kristen Skriver Frandsen er ansat som religionspædagogisk konsulent i en 50 % stilling og varetager arbejdet med religionspædagogiske aktiviteter. Majbrit Billesø Jensen er ansat i en studentermedarbejderstilling til at løse opgaver vedrørende information og kommunikation.

Øvrige medarbejdere

Ph.d. Mogens S. Mogensen er tilknyttet F&R som ekstern konsulent, og Karsten Poulsen varetager bogholderiet. Desuden har F&R projektansat to redaktører til udvikling af materialet "Folkekirkens dåbsoplæring i et religiøst mangfoldigt samfund" (2009-2010). Det er cand. theol. Jette Dahl og Ph.d. i interkulturelle studier Mogens S. Mogensen.

Sekretariat

F&R har til huse på Det Teologiske Fakultet i Århus og har nu kontorfællesskab med Center for Samtidsreligion under ledelse af lektor Jørn Borup. Her er der gode rammer for arbejdet rent praktisk og givtige relationer til ansatte og studerende.

Målgrupper og samarbejdspartnere

F&R's arbejde med at styrke folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger består af en række forskellige uddannelsestilbud, projekter, aktiviteter, informationsarbejde og netværk. De mange målgrupper og samarbejdspartnere, kan overordnet skitseres således:

Menigheder og stifter: Konsulentbistand, inspiration, foredrag og undervisning

Præster: Uddannelse, sparringspartner, inspiration og formidling af kontakter

Folkekirkelige institutioner og organisationer: Samarbejde om konkrete projekter, f.eks. uddannelsestilbud, udvikling af pastoralteologiske materialer og etablering af relevante netværk

Netværk, samarbejde og dialog med muslimer og andre med anden tro

Internationale netværk: Erfaringsudveksling og samarbejde

Samarbejdspartnere i 2009

Teologisk Pædagogisk Center; Areopagos; Det Teologiske Fakultet i Århus/Center for Samtidsreligion; Landsforeningen af Menighedsråd; Det Mellemkirkelige Råd; Danmission; Danske Kirkers Råd; Folkekirkens Mission; Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense; Kirkefondet, Grundtvigsk Forum, folkekirken.dk, IKON; Islamisk Kristent Studieceter; Menighedsfakultetet, Tværkulturelt Center, Mission Afrika.

Muslimske samarbejdsrelationer: Muslimernes Fællesråd, Dansk Muslimsk Union, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse; Dialog Forum, Imam Ali Islamisk Center.

Religionsmødet og menigheden

Folkekirkens dåbsoplæring i et religiøst mangfoldigt samfund

"Folkekirkens dåbsoplæring i et religiøst mangfoldigt samfund" er et samarbejdsprojekt mellem Folkekirke og Religionsmøde og Teologisk Pædagogisk Center. Siden august 2009 har der været arbejdet i to skrivegrupper for at udvikle et materiale til folkekirkelig brug, der kan give et konsistent og teologisk gennemreflekteret bud på dåbsoplæring/indføring i den kristne tro i et flerreligiøst samfund. Materialet er tænkt som en hjælp for præster og andre, der står i samtaler med mennesker, der søger kirken, og som samtidig bringer en trosbagage med sig, der henter sit indhold i enten østlig inspireret religiøsitet (nyåndeligheden) eller islam. Materialet udkommer i to pjeceserier samt en vejlederbog. Materialet retter sig mod voksne og forventes udgivet på Unitas Forlag medio september 2010. Materialet følges op af fire regionale kurser i hhv. Fredericia, København, Viborg og Århus i september/oktober 2010.

De to skrivegrupper består hver af tre præster samt en redaktør.

Skrivegruppe vedrørende islam: Karina Dahlmann (Hannerup sogn), Kirsten Münster (Haderslev domsogn), Jesper Hougaard Larsen (Skt. Knuds sogn, Odense domkirke) og Mogens S. Mogensen (redaktør).

Skrivegruppe vedrørende nyånelighed: Line Andrea Bønding (Allehelgens sogn, Amager), Anne Kobberø (Skanderborg sogn), Eskil Dickmeiss (Ledøje-Smørum pastorat) og Jette Dahl (redaktør).

F&R's generalsekretær er overordnet projektleder for projektet og rektor Eberhard Harbsmeier er TPC's kontaktperson til projektet.

Kirkecafé om islam og kristendom

Kirkecafé om islam og kristendom er et dialogarrangement udviklet af F&R til brug i sogne, og kan med fordel gennemføres som supplement til mere traditionelle foredragsbaserede sogneaftener. Ved en kirkecafé skal man ikke blot tale om muslimer men også med muslimer. I arrangementet deltager en imam, en præst samt kristne og muslimske studerende, og det hele foregår i et cafémiljø med god plads til samtale ved små borde. Som pilotprojekt og for at opsamle erfaringer med arrangementet i en kirkelig sammenhæng, har F&R afholdt fem kirkecaféer forskellige steder i landet og i samarbejde med meget forskellige typer af sogne. Der er nu lavet en guide, som gør det let tilgængeligt for et sogn at arrangere en café. Guiden kan downloades på F&R's hjemmeside. Ved Kirkedagene 2010 i Viborg vil der blive afholdt en café efter konceptet – med deltagelse af 40-50 inviterede muslimer.

Efteruddannelseskursus for præster

I marts og oktober blev det andet og tredje modul af kurset "Folkekirkens møde med muslimer og islam" afholdt. Kurserne blev afholdt i hhv. København/Malmø og Løgumkloster/Århus. Der er tale om et efteruddannelseskursus for præster, og kurset strækker sig over fire uger fordelt på to år. Kurset er fuldttegnet med 16 engagerede kursister, og det gennemføres i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center. Fokus for kurset er, at det skal give inspiration og viden til det daglige arbejde i sognet og sætte fokus på de særlige udfordringer, der er ved at være kirke i et sogn med mange muslimske sognebørn. Et vigtigt formål med kurset er desuden at bringe en gruppe præster sammen i et netværk, hvor inspiration og samarbejde bliver muliggjort præster og stifter imellem. Kurset vægter både det konkrete møde med muslimer, moskeer, kirker og kirkelige organisationers møde med muslimer samt teologiske og pastorale overvejelser over kirkens møde med muslimer og islam i Danmark. Fjerde modul af kurset afholdes marts 2010 i Løgumkloster og Hamburg.

Religionspædagogisk arbejde

Det religionspædagogiske arbejde i Folkekirke og Religionsmøde skal på et religionsteologisk fagligt grundlag udvikle undervisningsprojekter og materialer om kristendom og religionsmøde. Projekter og materialer formidler viden til brug i kirkens forkyndelse, men kan også anvendes i ikke-konfessionelt forpligtet undervisning i f.eks. folkeskolen og gymnasiet. Den primære målgruppe for det religionspædagogiske arbejde er unge (13-20 år) og den sekundære målgruppe er undervisere (præster og lærere) for aldersgruppen. Målet er gennem formidling af viden om den kristne tros centrale læreindhold i religionsmøde-perspektiv at give den unge redskaber til forståelse af sin egen tro samt styrke den unge i mødet med anden tro og livstydning.

Konfirmander og muslimer diskuterer spiseregler

På religionsmoede.dk findes information og inspiration til arbejdet med religionsmøde i undervisningssammenhæng. Den religionspædagogiske konsulent står også til rådighed for stifterne, uddannelsessteder og kirkelige institutioner.

Konfirmandundervisning og religionsmøde

Den religionspædagogiske konsulent har udarbejdet en artikel om nødvendigheden af, at den kirkelige undervisning inddrager spørgsmålet om mødet med andre religioner, ikke bare som et randfænomen, men som et centralt emne for kirkens undervisning. Et pilotprojekt er sat i gang, hvor konfirmander møder unge muslimer, og derigennem lærer selv at sætte ord på det, de som kristne tror, og samtidig får indblik i andres tro. Projektet er udarbejdet på baggrund af erfaringer fra den tyske kirke. Et pilotprojekt afvikles i hhv. Åbenrå og Århus primo 2010.

Studiemateriale: Tørklæde, tro og tolkning

"Tørklæde, tro og tolkning" er et online temamateriale til undervisnings- og studiebrug udviklet på baggrund af samtalecaféerne om islam og kristendom på gymnasierne. Materialet sætter bl.a. fokus på flg. spørgsmål:

- Hvad påbyder koranen mht. brug af tørklæde?
- Hvilke muslimske tolkninger findes der?
- Er tørklædet et tegn på undertrykkelse eller et frihedssymbol?
- Er der beklædningspåbud i Bibelen og i kristendommen?
- Kan dansk kultur tolerere religiøse symboler i det offentlige rum?

"Tørklæde, tro og tolkning" kan også anvendes i studiekredse i en kirkelig sammenhæng, ligesom det kan benyttes i studiegrupper med både kristne og muslimske deltagere. Materialet kan downloades på F&R's hjemmeside.

Samtalecaféer om islam og kristendom for gymnasieskolen

Samtalecaféerne om islam og kristendom fortsætter med konsulentbistand fra F&R, men nu uden vores direkte medvirken. Det er glædeligt at erfare, at gymnasierne bruger den guide, som er blevet udarbejdet på baggrund af F&R's pilotprojekt på syv gymnasier. Guiden er blevet tilbudt religionslærere på samtlige gymnasier. Der arbejdes nu på at afprøve samtalecafékonceptet ved en samtalecafé om buddhisme og kristendom, hvor konceptet vil blive afprøvet i forhold til en anden religion end islam. Guiden for Samtalecafé om islam og kristendom kan downloades på F&R's hjemmeside.

Mødet med muslimer

Hovedopgaven indenfor dette fokusområde har været videreføring af arbejdet med konferencer for kristne og muslimske ledere i Danmark. Den første konference blev afholdt i Nyborg i 2006 som følge af Folkekirke og Religionsmødes lytterunde blandt 23 muslimske organisationer og moskéer efter krisen omkring Jyllandspostens

karikaturtegninger. På konferencen blev det besluttet at videreføre processen og etablere et samtaleforum for kristne og muslimske ledere i Danmark. I 2009 kunne vi i København afholde den fjerde konference i Kristent Muslimsk Samtaleforum (KMS).

KMS' formål er at fremme den fælles religionssamtale og værne om og bidrage til udviklingen af det danske samfund som et demokratisk og inkluderende samfund. KMS søger at styrke relationerne og fremme dialogen mellem muslimske og kristne ledere på nationalt plan. I netværket adresserer man i fællesskab emner af samfundsmæssig, kulturel og religiøs karakter. Sekretariatsfunktionen varetages af Folkekirke og Religionsmøde.

Journalist Kerim Balci taler på den 4. konference i KMS

4. konference i Kristent-Muslimsk Samtaleforum (KMS)

Den fjerde konference for kristne og muslimske ledere i Danmark blev afholdt den 2.-3. oktober på den muslimske friskole, Hay Skolen i København NV. Konferencen var planlagt og gennemført af den styringsgruppe, der blev nedsat på den tredje konference bestående af Annette Bennedsgaard (formand), Sami Küçükakin (næstformand), Mohammed Attia, Inge Lise Pedersen, Majid Sairafianpour, Jesper Hougaard Larsen, Erling Tiedemann, Stine Høxbroe, Fatima Zahra Bellaoui og Leif Vestergaard.

Deltagere: Blandt de 43 deltagere var tre biskopper fra folkekirken, den katolske biskop i Danmark, præster og en række ledende imamer og ledere fra kristne og muslimske trossamfund og organisationer, herunder formændende fra de to nye muslimske paraplyorganisationer Muslimernes Fællesråd og Dansk Muslimsk Union.

Tema og program: Temaet for konferencen var "Sammen i Danmark – med forskelle og ligheder". Biskop Niels Henrik Arendt sagde under åbningen af konferencen: "Ved at holde sig på lang afstand af den anden kan der muligvis findes lidt selvtilfredshed eller selvelbehagelighed. Men den ægte glæde ved at være, hvad man er, den kommer først frem i det åbne lyttende møde med det anderledes". Konferencerne har været med til at opbygge solide relationer mellem kristne og muslimske ledere i Danmark. Det giver nu rum for en fortrolig samtale, hvor der i en konstruktiv atmosfære kan tales, både om det der adskiller os, og det vi er fælles om. Konferencens to hovedoplægsholdere var den tyrkiske journalist Kerim Balci og biskop Peter Fischer-Møller.

Konferencen blev i år indledet med en fælles Kristen Muslimsk Studiedag fredag den 2. oktober. Her deltog 75 kristne og muslimer. Foruden fælles besøg i en moske på Frederiksberg (fredagsbøn) og Københavns Domkirke (natkirke), bød dagen på et debatarrangement om religion og politik på Vartov. Den fælles studiedag gav mulighed for, at flere i år havde mulighed for at deltage i konferencen.

Det videre forløb: Der blev nedsat en ny styringsgruppe bestående af fem kristne og fem muslimer, der skal planlægge og afvikle næste års konference, der finder sted den 29.-30. oktober 2010. Desuden er der i 2010 planlagt en studietur for kristne og muslimske ledere til hhv. Istanbul den 12.-16. april og Cairo i uge 42.

Yusuf Sag
Leder af den syrisk
katolske kirke i Istanbul

Studietur til Istanbul

En meget vellykket studietur til Istanbul blev i maj måned gennemført med 13 kristne og muslimske deltagere. Turen var arrangeret af KMS-styringsgruppen. Studieturens tema var "Religionernes indbyrdes forhold i en tyrkisk sammenhæng".

Islamkursus i samarbejde med Menighedsfakultet, Århus

29 kursister deltog i kurset "Kirkens møde med muslimer i fællesskab, diakoni og forkyndelse", der blev afholdt den 24.-28. august på Menighedsfakultet i Århus. Kurset var arrangeret i et samarbejde med Menighedsfakultet, KIVIK, Tværkulturelt Center og Indre Missions Tværkulturelle Arbejde. Kurset henvendte sig både til lægfolk og præster og behandlede emner som islams lære, praksis og historie og mødet mellem kristne og muslimer i historie og nutid. Derudover bød programmet på moskebesøg i Århus samt ramadanmiddag hos muslimske værter.

Islam Forum 2009

På Islam Forum 2009 gav lektor Kurt Villads Jensen, Syddansk Universitet en indføring i relationerne mellem islam og kristendom historisk set. Arrangementet var godt besøgt med 55 deltagere. Formålet med Islam Forum er at styrke fællesskab og netværk mellem grupper, præster, lægfolk, organisationer og institutioner, som arbejder med religionsmødet i Danmark.

Mødet med mennesker påvirket af østens religioner

Interessen for åndelige spørgsmål og fænomener er kraftigt voksende i disse år. Mange søger inspiration i østlige traditioner eller tiltrækkes af velværekulturens fokus på psyke og krop. Også erhvervslivet bruger i stigende grad teknikker og erfaringer fra østligt inspireret spiritualitet i ledertræning og management. Men de åndeligt søgende bevæger sig ofte uden om folkekirken.

På den baggrund har F&R har i samarbejde med Areopagos gennemført to lytterunder i det nyåndelige miljø i Danmark og udgivet lytterunderrapporterne "Tro i tiden" og "Tro i lære". Den proces bliver i 2010 fulgt op af et nyt netværk af ressourcepersoner, der etableres i samarbejde med Teologiske Pædagogisk Center og Areopagos. Netværket skal mødes to gange årligt på TPC i Løgumkloster og får titlen "Folkekirkens møde med nyåndeligheden". Netværket skal arbejde med at udvikle folkekirkens praksis og teologiske tænkning omkring dette religionsmøde. I 2009 havde vi fokus på følgende aktiviteter i Tro i tiden – processen:

troitiden.dk

Der er nu udviklet en hjemmeside med ressourcer for præster, kirker og menigheder, der ønsker at arbejde med tidens åndeligt søgende mennesker. Som en hjælp i dette møde stiller troitiden.dk bøger, artikler, studiemateriale og konsulentbistand til rådighed. Hjemmesiden indeholder bl.a.:

- Mindre bog med oversigt over åndelige strømninger i Danmark i begyndelsen af det 21. århundrede
- Arbejds materialet til brug for menigheder, studiegrupper, aktivitetsudvalg m.v., som ønsker i praksis at arbejde med kirkens møde med vor tids åndelige og spirituelle interesse.
- Oversigt over konkrete redskaber/ressourcer til arbejdet
- Oversigt over konsulenter, der kan vejlede og give inspiration til det lokale arbejde

Teologisk studiedag

I marts måned blev der i samarbejde med Det Teologiske Fakultet i Århus afholdt en teologisk studiedag om "Tro i tiden". 50 var mødt op til en dag, der skulle bringe den teologiske refleksion over lytterunderreporterne "Tro i tiden" og "Tro i lære" videre. Der udspillede sig en livlig debat på baggrund af to veloplagede oplæg ved hhv. lektor Peter Lodberg om "Tro i teologien – teologi i troen" og professor emerita Kirsten Nielsen om "Salmesang i tiden – mødested mellem teologi og kirkens praksis". I forlængelse heraf blev der afholdt velkomstreception for F&R's nye generalsekretær Kåre Schelde Christensen.

Relationer til stifterne

F&R's gennemgående kontakt til stifterne er sikret gennem bestyrelsens sammensætning, hvor biskopper eller stiftsråd for de deltagende stifter har udpeget to repræsentanter fra hvert stift, til at deltage i arbejdet. Bestyrelsesmedlemmerne varetager stifternes interesser og ansvar og formidler information begge veje.

Møder med og i stifterne

Stifterne har forskellige udvalg og strukturer, der varetager arbejdet relateret til Folkekirke og Religionsmøde. F&R's generalsekretær deltager i møder med stiftsudvalg i stifterne med henblik på at sikre løbende kommunikation og samarbejde mellem F&R og stifterne. Derudover har F&R i samarbejde med f.eks. lokale sogne arrangeret en række andre arrangementer, hvor religionsmøde sættes på dagsordenen.

Aalborg Stift: 29. maj deltog formand for F&R Leif Vestergaard i Provstikonvent i Jammerbugt provsti, Saltum. Her blev F&R's arbejde præsenteret med særlig fokus på arbejdet med de to lytterunde-rapporter.

Fyens Stift: 26. februar blev der afholdt Samtalecafé om islam og kristendom på Middelfart Gymnasium.

Haderslev Stift: 4. februar blev der afholdt Samtalecafé om islam og kristendom på Munkensdam Gymnasium, Kolding.

19. februar blev der afholdt Samtalecafé om islam og kristendom på Rosborg Gymnasium, Vejle.

Helsingør Stift: 24. november blev der afholdt Kirkecafé om islam og kristendom i samarbejde med Lindehøj kirke, Herlev.

København Stift: 2. oktober. Kristen Muslimsk Studiedag blev afholdt på Vartov, Kocatepe moskeen og Københavns domkirke.

Lolland-Falster Stift: 22. september. Generalsekretæren holdt møde med formand for stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Lolland-Falster Stift Anne Birgitte Villadsen og biskop Steen Skovsgaard.

Viborg Stift: 5. februar blev der afholdt Samtalecafé om islam og kristendom på Tørring Gymnasium.

11. marts. Sogneaften i Estvad/Rønbjerg i samarbejde med FOF. Generalsekretæren og Erhan Kilic holdt sammen oplæg med emnet: "Kan muslimer og kristne leve sammen?"

1. oktober: Generalsekretæren afholdt møde med Stiftsudvalget for Mission og Religionsmøde i Viborg stift og biskop Karsten Nissen. Oplæg om F&R's rolle i dagens Danmark.

Ribe Stift: 20. april blev der afholdt Samtalecafé om islam og kristendom på Ribe Katedralskole.

29. september blev der i samarbejde med Jerne sogn, Esbjerg, afholdt Kirkecafé om islam og kristendom.

28. oktober blev der i samarbejde med Rindum sogn, Ringkøbing, afholdt Kirkecafé om islam og kristendom.

Roskilde Stift: 1. oktober blev der i samarbejde med Hundige kirke afholdt Kirkecafé om islam og kristendom.

Århus Stift: 1. april. Højskoleaften på Ry Højskole om kristendommens møde med islam i Danmark. Generalsekretæren og Erhan Kilic holdt sammen oplæg med emnet: "Denmark vers. 2,0 – nu også med muslimer".

Information og kommunikation

Religionsmøde.dk

I februar 2009 blev F&R's nye hjemmeside lanceret. Den er udviklet i samarbejde med innovations- og konsulentfirmaet Seismonaut. Hjemmesiden er en vigtig kommunikationsplatform for F&R og i løbet af det første år besøgte 8.950 personer siden med i alt 21.926 sidevisninger. Den nye hjemmeside har givet os flere muligheder, og på hjemmesiden er der ugentlig nyhedsopdatering vedr. F&R's arbejdsområder og projekter samt nyheder om, hvad der rører sig på religionsmødeområdet i Danmark og internationalt. Foruden nyheds- og kalenderfunktion fungerer hjemmesiden som en ressourcesamling med bl.a. et stort online studiemateriale "Bibelen i religionsmødet" samt vejledninger til, hvordan religionsmødet kan gribes an i sognet.

Nyhedsbrev

F&R's nyhedsbrev har fået nyt udseende og layout, der er identisk med den nye hjemmeside. Nyhedsbrevet er blevet en stor succes og antallet af modtagere er steget med 21 % i løbet af

2009. Der arbejdes løbende med forbedringer og fornyelser på dette område. Tilmelding til nyhedsbrevet sker ved at indtaste navn og e-mail adresse i formularen på forsiden af religionsmoede.dk. Nyhedsbrevet udsendes fire gange om året via e-mail.

Internationalt netværk

”De nordiska folkkyrkor i det måndreligiösa samhället”

I december blev der afholdt en nordisk konference i Stockholm med titlen ”De nordiska folkkyrkor i det måndreligiösa samhället”. Generalsekretæren deltog og bidrog med et oplæg om den danske folkekirkes erfaringer ved at være kirke i et samfund med flere religioner.

Formålet med konferencen var at skabe et forum for personer, der arbejder med religionsmøde i en nordisk sammenhæng. På konferencen blev det tydeligt, hvordan vi både deler meget fælles og samtidig meget forskellige vilkår og opgaver i de nordiske folkekirker, når det kommer til arbejdet med religionsmøde. Det skyldes særligt staternes forskellige syn på religion/religioner og støtte af samme.

På konferencen blev det besluttet at formalisere samarbejdsrelationerne mellem de nordiske folkekirker ang. arbejdet med religionsmøde. Der sigtes mod en årlig konference på to dage, der skal gå på skift mellem de nordiske lande. Næste gang i Oslo primo 2011. Generalsekretæren deltager i planlægningskomiteen for konferencen. Det er ønskeligt med 5-8 repræsentanter/ressourcepersoner fra hver af de nordiske folkekirker på konferencerne.

F&R's bestyrelse

Bestyrelsen har holdt fire bestyrelsesmøder i 2009. På møderne har der været afsat tid til generelle drøftelser omkring religionsmødeproblematikker med temaerne:

- Drøftelse af svarbrev til 138 muslimer (A Common Word) fra præstegruppe i Haderslev Stift.
- Besøg på Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense
- Oplæg ved Niels Henrik Arendt om hans nye bog ”Er det den samme Gud?”
- Kristuskransen som redskab i dialogarbejdet

Bestyrelsesmedlemmer (Primo 2010)

Niels Henrik Arendt, biskop over Haderslev stift, repræsentant for biskopperne

Leif Vestergaard, fhv. sognepræst, (formand, Århus Stift)

Niels Underbjerg, stiftspræst, (næstformand, København Stift)

Folkekirke og
Religionsmødes logo

Jørgen Vindvad, fhv. forstander, (kasserer, Viborg Stift)

Mogens Lützen, fhv. skoleinspektør, (sekretær, Haderslev Stift)

Annette Bennedsgaard, sognepræst (medlem af FU, Aarhus Stift)

Anne Benedicte Tønsberg, sognepræst, (Aalborg Stift)

Carl Hertz-Jensen, sognepræst, (Aalborg Stift)

Chr. Dickmeiss, fhv. domprovst, (Fyens Stift)

Jesper Hougaard Larsen , Leder af Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense (Fyens Stift)

Kirsten Münster, sognepræst, (Haderslev Stift)

Michael Krogstrup Nissen, sognepræst (Københavns Stift)

Christian Bach Iversen, fhv. lærer (Viborg Stift)

Caris Elkjær Trads Johannesen, sognepræst, (Lolland-Falster Stift)

Rebekka Kristensen, sognepræst (Lolland-Falster Stift)

Mogens Thams, sognepræst, (Ribe Stift)

Poul Erik Kammersgaard, sognepræst (Ribe Stift)

Michael Ravnholt Westh, sognepræst (Roskilde Stift)

Poul Jørgen Raagart, Ingeniør, (Roskilde Stift)

Afgående bestyrelsesmedlemmer:

Jens Chr. Jensen, sognepræst, (Ribe Stift)

Appendiks: Pressemeddelelse

Fjerde konference for kristne og muslimske ledere i Danmark

41 muslimske og kristne ledere var lørdag den 3. oktober 2009 samlet til den fjerde konference arrangeret af "Kristent Muslimsk Samtaleforum". Konferencen fandt sted på privatskolen, Hay Skolen, i Københavns sydvestkvarter. Fra kristen side deltog bl.a. tre biskopper fra folkekirken, den katolske biskop i Danmark og ledere fra kirkelige organisationer og frikirker. Fra muslimsk side deltog fem imamer og ledere fra muslimske trossamfund og organisationer, herunder formændene for de to muslimske paraplyorganisationer, Muslimernes Fællesråd og Dansk Muslimsk Union.

Formålet med konferencen var at fremme den fælles religionssamtale og værne om og bidrage til udviklingen af det danske samfund som et demokratisk og inkluderende samfund.

På konferencen beskæftigede man sig med temaet "Sammen i Danmark - med forskelle og ligheder". Hovedtalerne var biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift, og journalist på den tyrkiske avis "Zaman", Kerim Balci, Istanbul. Ud fra den kendsgerning, at muslimer og kristne i Danmark deler hverdag på skoler og arbejdspladser m.v. blev der ført en åben samtale om de udfordringer, som det at leve sammen med forskelle og ligheder indebærer. Samtidig blev der sat fokus på de ressourcer i kristendom og islam, som kan fremme sameksistens mellem muslimer og kristne og bidrage til udviklingen af det danske samfund.

Forud for konferencen blev der om fredagen under samme tema afholdt en studiedag med omkring 75 muslimske og kristne deltagere, heriblandt en stor gruppe unge. Programmet begyndte med overværelse af fredagsbønnen i Kocatepe Moskéen på Frederiksberg og sluttede med et besøg i Natkirken i Københavns Domkirke. Om eftermiddagen var Vartov ramme om et debatarrangement med temaet religion og politik ud fra oplæg af den tyrkiske journalist Kerim Balci, Muslimernes Fællesråds formand Asmat Mojaddedi og biskop Karsten Nissen, Viborg Stift.

Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift, vurderer ved konferencens afslutning, at "det blev klart, at en forpligtende samtale, en "levende vekselvirkning", mellem kristne og muslimer er helt nødvendig, fordi vi er en del af en fælles verden med globale udfordringer, herunder religionsfrihed og frihed til at skifte religion. Vi må hjælpe hinanden til et større perspektiv på vore egne traditioner uden at have som mål nødvendigvis at blive enige."

Formanden for Muslimernes Fællesråd Asmat Mojaddedi glæder sig over de tillidsfulde relationer, som er blevet opbygget gennem konferencerne. "Uden at ignorere forskellene mellem muslimer og kristne oplevede jeg, at der var en positiv og varm stemning, hvor der også var plads til selvkritik og en villighed til at drøfte det multireligiøse samfunds udfordringer. Jeg fornemmede på konferencen en stor åbenhed for og opbakning til, at danske muslimer får realiseret deres planer om moskébyggeri."

Konferencens deltagere var enige om at mødes igen den 29. – 30. oktober 2010. Yderligere information og baggrundsmateriale kan hentes på hjemmesiden for Stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde www.religionsmoede.dk.

Folkekirke og Religionsmøde

Det Teologiske Fakultet
Tåsingegade 3
8000 Århus C
mail@religionsmoede.dk
www.religionsmoede.dk

Generalsekretær:
Kåre Schelde Christensen